

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 3/15- 42. årgang

Raspekaker på Vossestølen

Forbundets eldste

Minnemedalje til «Kiri»

Lederen har ordet

Kjære medlemmer og tillitsvalgte i Telepensionistenes Landsforening (TLP)

Det har skjedd mye siden landsmøtet, både innad i vår organisasjon og i samfunnet. Gledelig å notere at Telenor Pensjonskasse har regulert pensjonen med 2 %, noe som omtales i egen artikkel i dette blad. For øvrig registrerer jeg at det i disse valgtider florerer med fagre løfter fra politisk hold, hva angår pensjonister og eldreomsorg. Da er min forhåpning at en del av dere har politisk engasjement lokalt og kan bidra med innspill om fakta i eldreomsorgen. Her er det mye som kan bli bedre.

I min første leder, velger jeg å fokusere på organisasjonens indre liv. Å overta som ny leder for en veldrevet pensjonistorganisasjon har vært utfordrende.

Undertegnede er ny som medlem og helt fersk som tillitsvalgt i TLP. Dette har gitt mange utfordringer, men da er det betryggende å ha mange gode tillitsvalgte, selv om de fleste var nye i landsstyresammenheng. Det har tatt tid å bli kjent med alle forhold, innad og eksternt, og om oppgaver som skal utføres. Jeg opplever at vi nå er kommet i godt gjenge.

Som det framgår av referater fra Landsstyremøter, har det vært behov for å gjøre endringer i landsstyret. Sykdom har gjort det nødvendig med endring av sekretæransvaret, ved rokking blant landsstyrets medlemmer.

Mine tanker om ledelse er ut fra erfaring fra yrkeslivet og organisasjonslivet, hvor jeg er opptatt av samhandling, som grunnlag for å oppnå resultater. Med et velfungerende landsstyre og innsats fra arbeidsutvalget, er det gode muligheter for at arbeidet sentralt kan bære frukter. Men dette er ikke nok. Det er mye godt og viktig arbeid som foregår lokalt, spesielt i forhold til verving. Det er i dette fellesskapet at vi kan oppnå resultater i tråd med intensjonen i vedtatt handlingsplan.

Som jeg sa på Landsmøtet, er det en annen utfordring å lede Telepensionistenes Landsforbund, enn det å være tillitsvalgt i konsernet Telenor gjennom 28 år og i NITO i mer enn 30 år.

Jeg ga uttrykk for at det var tre viktige områder som burde ha stor fokus:

1. Verving
2. Økonomi
3. Handlingsplan

Landsstyret har nedsatt en arbeidsgruppe for å se på hva landsstyret kan bidra med i vervesammenheng. Når vi har konkrete tanker og forslag, vil dette bli meddelt lokalforeningene.

Stor fokus og tett oppfølging av økonomien blir viktig framover, for å sikre driften av organisasjonen. Her blir medlemssikring, og helst vekst, viktig faktor. Her er det på sin plass og igjen påpeke at det er betalende medlemmer, hvor medlemmet betaler sin kontingent, som er grunnlaget for søknad om økonomisk støtte.

Handlingsplanen har en utforming og innhold, som oppleves som krevende å kunne etterleve. Landsstyret har drøftet muligheten om å videreutvikle formen, slik at intensjoner følges opp med forslag til tiltak. Det vil si at det blir noe mer tydelig hvilke prioriterte tiltak som skal fokuseres.

Telepensionistenes Landsforbund har mottatt invitasjon til SAKO konferanse 8. og 9. oktober, hvor tema er statsbudsjettet, som fremlegges av regjeringen 7. oktober. Vi deltar med to fra vårt forbund.

Da ønsker jeg alle lykke til med arbeidet videre i høst.

*Med vennlig hilsen
Arne Jenssen, Forbundsleder*

Innhold:

Lederen har ordet	s. 2	Fra kabelgrøfter til fjellstasjoner	s. 10
Ny hjemmeside fra 1. desember	s. 3	Språket vårt	s. 12
To prosent fra Telenor til pensjonistene	s. 4	Heder og ære til telegrafdamene	
Sommertur til Tingvoll	s. 5	på Lillehammer	s. 13
Anna Bakken i Trysil	s. 6	Strilelandet utenfor Bergen	s. 14
Verving i fokus	s. 7	Jon Fredrik Baksaas ut og Sigve Brekke inn	s. 15
«Farande lag» på mimretreff	s. 8	Småstoff	s. 16
Sofustanker	s. 9		

Neste nummer av bladet kommer ut 7. desember. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@frisurf.no **innen 16. november.**

Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Forsidebildet: Eplehøst i Syd-Tyrol. Foto: Gunhild Skoglund

Utgitt av Telepensionistenes Landsforening. Redaktør: Gunhild Skoglund. Ansvarlig redaktør: Arne Jenssen.

Hjemmesidene på nett - ny versjon 1. desember

Dagens tekniske plattform for telepensjonistene.no – av mange betegnet som hjemmesiden på nett – blir revitalisert og lagt over til ny plattform fra 1. desember.

Kjell Engen

Hovedårsaken til omleggingen er at nåværende løsning er basert på gammel teknologi og er sårbar for feilsituasjoner etc. En omlegging til en mer moderne løsning har derfor tvunget seg fram. I tillegg er det behov for en opprydding både i innholdet og menystrukturen.

Enklere å finne fram

Alle som følger med på hjemmesidene kan derfor glede seg til et helt nytt oppsett, og vi håper at dette skal bli en god opplevelse for alle.

En viktig målsetting for den nye løsningen er at det skal være lett å finne fram til aktuell informasjon. Lokalforeningene vil naturlig nok få en sentral plass. I tillegg er den nye løsningen godt tilrettelagt for både nettbrett, mobiltelefon og PC – noe som er et stort fremskritt for mange.

En del lokalforeninger har lite innhold på sin hjemmeside. Dersom noen skulle savne innhold for sin lokalforening på nettet, oppfordrer vi alle til å ta kontakt med lederen av lokalforeningen og få satt i gang aktivitet slik at hjemmesiden virker aktuell og informativ for medlemmene.

Prosjektgruppe

Arbeidet med å etablere den nye løsningen er ledet av en prosjektgruppe nedsatt av landsstyret. Prosjektgruppen består av prosjektleder Kjell Engen

og med god hjelp av dyktige prosjekt medarbeidere som er Roy Knag Jæger, Harald Pedersen og Tor Einar Sæter. Den nye plattformen er basert på et produkt som heter WordPress, og leverandør av løsningen er Idium, som for øvrig også er leverandør for den nåværende løsningen.

Lokale redaktører

Alle lokalforeningene skal ha en redaktør som skal sørge for at deres hjemmesider er oppdatert med aktuelt innhold. Disse vil få den nødvendige opplæringen i god tid før lansering 1. desember.

Oppfordringen er derfor klar: hent opp telepensjonistene.no 1. desember og se de nye sidene!

Kjell Engen er prosjektleder for ny hjemmeside på nettet. Følg med på www.telepensjonistene.no.

To prosent fra Telenor til pensjonistene

“Årets lønnsoppgjør for landets pensjonister ble en nedtur for dem som har trodd de skulle få relativt mer å rutte med”, var budskapet i Aftenpostens oppslag 21. mai i år. Det arbeids- og sosialminister Robert Eriksson la på bordet i drøftingene med organisasjonene i vår, medfører en nedgang i kjøpekraften.

Tore Andli

- Hvis tallene blir slik de er nå, at prisene stiger med 2,1 prosent og lønningene med 2,7 prosent, får pensjonistene 47 kroner dårligere kjøpekraft i måneden, innrømmer Eriksson.

Skrev ikke under

Resultatet ble betraktet som så dårlig at flere av de største organisasjonene som deltok i trygdeoppgjøret, unnlot å skrive under på protokollen. Det har ikke skjedd før, og Eriksson beklager at det skjedde.

Årets oppgjør medførte at alderspensjoner som er under utbetaling kun øker med 1,16 prosent fra 1. mai i år. Ifølge pensjonsreformen skal pensjoner under utbetaling reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Når dette skjer samtidig med at årets oppgjør skal korrigere det faktum at pensjonistene i fjorårets oppgjør fikk «for mye» fordi man overvurderte lønnsveksten i fjor, blir resultatet magert.

Pensjonistforbundet var blant dem som unnlot å underskrive protokollen.

Krav fra organisasjonene

Sammen hadde organisasjonene fremmet krav om at løpende pensjoner ble regulert i tråd med forventet lønnsvekst. De påpeker at intensjonene i pensjonsreformen var at løpende pensjon skulle reguleres med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Dette skulle sikres på en slik måte at antatt lønnsvekst skulle fratrekkes en fast faktor på 0,75 prosent. Problemet med et slikt fratrekk kommer for dagen de år reallønnsveksten er lav. Det må derfor inn en sikringsbestemmelse på området, krever de.

Vi lever lenger

I henhold til Telenors Pensjonskasses bestemmelser skal de midler som hvert år er tilført pensjonistenes overskudd benyttes til regulering av løpende pensjoner. Resultatet for regnskapsåret 2014 ga ingen avsetning til regulering. Årsaken til dette er at Finanstilsynet krever at alle pensjonskasser og forsikringsselskaper skal benytte overskuddene til ekstra avsetninger som følge av at befolkningen lever lenger. Oppbyggingen til denne ekstra avsetningen var Telenor Pensjonskasse i mål med pr 31.12.2014.

Positivt fra Telenor

Nå har Telenor gått inn og støttet “lønnsoppgjøret” med en ekstra bevilgning. De har derfor varslet at Telenors pensjonister får to prosent økning i sine pensjoner fra 1. mai i år. Dette er en støtte som går av Telenors eget driftsbudsjett for at pensjonistene skal kunne få “sin rettmessige lønnsøkning”.

Vi pensjonister får glede oss over Telenors positive bidrag og se fremover mot bedre utsikter. Vi takker også personalorganisasjonene for sin kontinuerlige innsats for pensjonistenes ve og vel.

Sekretær i forbundet, Tore Andli, setter pris på positivt bidrag fra Telenor.

Underregulert

Inge Vabø i Fornebu lokalforening har sett nærmere på tallene:

"Jeg har gjort en beregning basert på den siste reguleringen (+2 %) av pensjonene våre som vi fikk fra 1. mai 2015.

Denne beregningen viser at siden Telenor pensjonskasse (TP) ble opprettet i 1995 og vi ansatte ble lovet av ledelsen at vi skulle få *minst* like gode betingelser i TP som dem vi hadde i Statens Pensjonskasse (SP), har pensjonene våre blitt *underregulert* med 10 %!!

Dvs: Hvis vi sier at f.eks. pensjonen vår har øket til kr.100.000,- i SP har vi *bare* fått regulering på kr. 90.000,- i TP! 10.000 kroner mindre i pensjon i 2015/2016 enn det vi hadde fått hvis vi hadde fortsatt i SP!! *Da er betingelsene som ledelsen lovet oss i 1995 brutt!!"*

"Det er riktig at lovnaden som ble uttrykt av Telenor i 1995/96 ikke er helt oppfylt. Personalorganisasjonene har tatt opp dette over lengre tid for å minne om hva som ble sagt den gang. Imidlertid er det i ettertid kommet inn andre rammebetingelser", sier Tore Andli i en kommentar til beregningen.

Han forklarer det slik: "Nå er det Pensjonistenes Overskudds Fond (POF), og avsetningen til dette som bestemmer hvor mye pensjonskassens styre har å regulere pensjonene med. Dette er det Finanstilsynet som regulerer. De har vært svært opptatt av å oppregulere egenkapitalen på grunn av at levealderen har økt. Dette er forklaringen på at det har vært lite, eller ingen ting, å avsette til POF de siste fire årene. Derfor er det bra at Telenor har bidratt over driften til å regulere pensjonene. Skal man rette skytset mot noen i denne sammenheng så må det være Finanstilsynet."

Andli påpeker at det dessuten blir feil å sammenligne med G fordi pensjonsreformen ga som resultat at man skulle regulere med G – 0,75 prosent fra og med 2011. Dette besluttet Stortinget. Det betyr at tallet er lavere enn 10 prosent dersom man ser på hele 20-årsperioden. For 2015 ble f.eks G-reguleringen 1,16 prosent mens Telenor regulerte med 2 prosent.

Glade pensjonister foran Nordmørsdomen på Tingvoll

Sommertur til Tingvoll

Kristiansund og Nordmøre pensjonistforening er en av mange lokalforeninger som har vært på tur i sommer.

Åse Juul Hansen er sekretær i foreningen og forteller om en hyggelig tur i flott sommervær.

24 telepensjonister fra Kristiansund og Nordmøre pensjonistforening var på sommertur til Tingvoll 19. august.

Vi kjørte av sted i private biler og møttes ved Tingvoll kirke. Dette er en vakker, romansk stenkirke som ble bygget rundt 1180. Det nåværende interiøret stammer i hovedsak fra 1600-tallet. Kirken blir noen ganger referert til som Nordmørsdomen. Vi fikk en omvisning, historien rundt kirka og orgelspill, alt ved organist Tor Strand.

Deretter tok vi turen til Tingvoll museum. Her tok vi oss god tid, mye å se. Blant annet en gammel telefonsentral og gamle telefonapparater. Dette skapte humor, diskusjoner og mimring. Her ble vi servert nydelig rømmegrøt og spekemat. En flott ramme rundt turen var det flotte været, full sol og 26 grader!

Fordums teletider

Forbundets eldste medlem

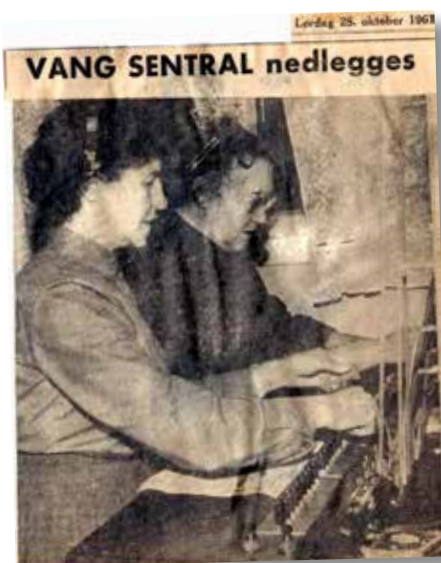
Anna Bakken i Trysil

"Jag har bodd vid en landsväg i hela mitt liv och sett människor komma och gå" heter det i sangen. Og Anna Bakken bor ved en Landsveg - det er faktisk hennes virkelige adresse i Østby i Trysil. Der tar hun imot oss to utsendte fra Hamar lokalforening en varm sommerdag i august - en flott dame som skinner om kapp med sola i Trysil.

Torild Svelle og Vera Westlie Furulund Hamar lokalforening

Anna nærmer seg 103 år og bor og klarer seg godt på egen hånd i huset sitt, med bistand av hjemmehjelp og hjemmesykepleien. Anna har ingen barn selv, men en stor slekt med tantebarn som tar godt vare på henne. Stolt viser hun frem gratulasjonen hun fikk fra Harald R på sin hundreårsdag.

Men hun har ikke alltid bodd ved Landsvegen; Anna ble født 7. desember 1912 på Bakken gård i Østby i en søskenflokk på åtte. Senere flyttet familien til Kilden gård som ble hennes barndomshjem. I dag lever bare hennes yngste søster Randi, også over 90 år. Anna har opplevd to verdenskriger. Under første krig var hun barn. Da andre verdenskrig brøt ut var hun godt voksen. Hun har et langt arbeidsliv bak seg, og hukommelsen er fortsatt god merker vi. Hun betrør oss at hun har hatt veldig god helse.

Bestyrerinne Anna Bakken (nærmest) og Agnes Fjestad i ferd med å plugge et par av sine siste samtaler ved sentralen.

Telefonsentralen hjemme

Telefonsentral ble etablert i bygda i 1890 og i 90 år fremover, fra 1895 til 1985, var det Bakkenfamilien som bestyrte telefonsentralen i sine private hjem. De hadde til og med kafé for blant annet å kunne servere dem som satt og ventet på telefonen. Telefonsentralen ble en viktig institusjon for grenda.

Hennes far var veldig opptatt av at alle barna, gutt eller jente, skulle ha utdanning, og siden Anna vokste opp med "sentralen" i huset var valget om å bli telefonistinne enkelt. Anna likte godt å sitte på sentralen, og frem til 1951 var det familien som betjente sentralen i foreldrehjemmet. Fra 1952 til 1985 bestyrte Annas søster, Nelly, sentralen i deres felles nybygde hus.

Bestyrerinne

Anna forlot Trysil i 1951 og ble bestyrerinne på sentralen i Vang på Hedemarken i hele ti år. Ved automatiseringen i 1961 uttrykte mange vangsokninger vemod over at de aldri mer skulle høre de blide damestemmene på sentralen, damene som visste alt...! Anna uttalte til journalisten fra Hamar Stiftstidende at utviklingen måtte gå sin gang, og at de overflødige damene likevel ikke var mer blåøyde enn at de gledet seg med hele Vang over fremskrittet de var med på.

For Anna gikk ferden videre til Løten sentral. Der ble hun også bestyrerinne frem til automatiseringen gjorde sitt inntog i 1969. Da dro Anna til Tigerstaden og begynte på Telegrafskolen, nesten 60 år gammel!! Hun jobbet både på rikstelefon og telegraf, blant annet ved utenlandsavdelingen i flere år før hun flyttet til Hamar i 1973. I Hamar jobbet Anna ved rikstelefon og telegraf frem til hun pensjonerte seg som 68-åring i 1980.

Ville heller vaske

Anna likte seg godt både på telegraf og rikstelefon. Særlig godt likte hun å ha elever. Ikke alle elever var like interessert i faget og viste tydelig det ved å sitte og støtte hodet i hendene. Dette ble jo lagt merke til av Anna og hun ba om "en personlig samtale" med eleven, hvorpå hun spurte eleven om hvordan hun likte undervisningen. «Je liker itte å lese - je vil heller vaske je», sa jenta. Da var jo saken grei og jenta ble "sluppet fri"!

Reiseglad dame

Anna hadde tidlig tatt førerkort og kjøpte seg bil i 1961. Hun var den første dama med egen bil i Østby og en av de første damene i bygda med førerkort også! Det vanket av og til noen slengbemerkinger "kjerringer med bil, altså....."! Anna "slet" ut tre Folkevogner før hun sluttet å kjøre. Da var hun over 90 år.

Anna likte å reise, og det ble mange turer i inn- og utland. Hun besøkte også flere ganger slektninger i USA. En gang hadde hun med en nevø på 16 år, "for han var så flink i engelsk"!

Etter at Anna ble pensjonist tilbrakte hun mer og mer tid i huset sitt på Østby sammen med sin søster Nelly. Men hun beholdt leiligheten sin i Hamar slik at hun frem til 2010 «pendlet» mellom Hamar og Østby. På den måten fikk de flere år sammen før søsteren døde for nesten fem år siden. Da søsteren døde, flyttet Anna til huset på Østby hvor hun fortsatt bor alene.

«INGEN I VÆLA HAR HATT ET RIKERE LIV ENN MEG», konkluderer Anna!

Tusen takk for at vi fikk besøke deg og høre din historie.

Verving i fokus

Noe av det første det nye landsstyret har tatt fatt på, er verving. En arbeidsgruppe er derfor nedsatt for å komme med forslag til aktiviteter som kan være til hjelp for de mange lokale foreningene. Arbeidsgruppen består av Truls Langeggen (stående), Mette Hummelvoll og Einar Nymoen.

Gunhild Skoglund

Det er ingen tvil om at lokalforeningene har hovedansvaret for å verve nye medlemmer til Telepensjonistenes Landsforbund. Erfaringene viser imidlertid at det er utfordrende å rekruttere nye medlemmer. Mange arbeidstakere synes det er naturlig å melde seg inn i forbundet så snart de slutter å jobbe, noen er avventende mens atter andre velger å stå utenfor.

Det blir spennende å se hva arbeidsgruppen legger fram av forslag til aktiviteter, og vi stilte derfor noen spørsmål.

Hvorfor er det viktig med verving?

Organisasjonsutvalgets utredning i 2014 pekte på tre hovedutfordringer framover for forbundet: økonomi, antall medlemmer og rekruttering til tillitsverv.

Disse tre områdene henger selvsagt sammen, og viktigst – og vanskeligst – er medlemsutviklingen. Dersom vi ikke klarer å kompensere for avgang med nye medlemmer, vil foreningsvirksomheten langsomt forvitre.

En av forbundets fremste oppgaver er jo å skape en møteplass som gir telepensjonister fra ulike arbeidsområder fellesskap, trivsel og gode opplevelser.

Landsmøtet i mai vedtok at rekruttering av nye medlemmer skal være høyt prioritert, så nå må vi brette opp ermene både

sentralt og lokalt og ta fatt på utfordringene.

Dere sitter alle tre i Oslo, hvor det naturlig nok er forholdsvis flere potensielle nye medlemmer enn på mindre steder. Samtidig er lokalforeningene rundt i landet høyst forskjellige. Hva er den største utfordringen i denne sammenhengen?

Lokalforeningene møter mange store utfordringer når det gjelder medlemsutvikling. Det ser vi av svarene på spørreskjemaet som ble utsendt fra organisasjonsutvalget og fra innspillene på lederkonferansen i 2014. Flere nevner blant annet:

- Potensialet for nye medlemmer reduseres i takt med bortfall av telearbeidsplasser innenfor deres geografiske område.
- Hvordan få med de mange fra tekniske områder, for eksempel montørgruppen.
- Hvordan få kontakt med tidligere teleansatte som nå arbeider i andre virksomheter eller har blitt pensjonister.
- Hvordan gjøre foreningen attraktiv for både yngre og eldre medlemmer.

Hva blir det viktigste tiltaket i vervearbeidet?

Vi må ha fokus både på det å beholde medlemmer og rekruttere nye. Lokalforeningenes medlemmer har selvsagt den

Eksisterende vervebrosjyre kan tilpasses lokalforeningene. Den bestilles på forbundets e-postadresse.

beste kunnskapen om både personer og nåværende/tidligere telenorarbeidsplasser innenfor sitt nettverk og geografiske område. Vår oppgave sentralt blir å understøtte deres verveaktiviteter med ressurser og nyttig informasjon.

Personlig kontakt er alltid vesentlig. I tillegg til brev og annet vervemateriell kan en telefonsamtale eller et besøk være utslagsgivende. Ikke minst er det viktig hvordan nye medlemmer ønskes velkommen og inkluderes i foreningen.

Når anser dere at forslag fra arbeidsgruppen er klare?

Vi kommer til å legge fram våre forslag for landsstyremøtet i oktober. Det er viktig å få en god og direkte kommunikasjon mellom landsstyret, foreningene og enkeltmedlemmer på alle områder. I denne omgang oppfordres alle til å sende oss i arbeidsgruppen tanker, ideer og tips til vervearbeidet. Epostadressene står bakerst i bladet.

«Farande lag» på mimretreff

Rundt om i landet holder tidligere kollegaer fortsatt kontakten, så også på Voss. Odd Himle i Bergen har nylig vært på hyggelig kollegatreff på Vossestølen Hotel.

Linjebefaring på høgfjellet Bergen - Oslo og feilretting i forrykande snøstorm og uvær i Såtadalen og ved Fagernut. Linjebygging på Vikafjellet, i Hardanger, i Eksingedalen og mange, mange andre stader, automatisering i Granvin, på Voss og over alt - og raspekaker til middag i kokkelaget! Det skjedde mykje på telefronten i 50 - 60 åra, automattelefonen var på full fart inn i Vestlandsbygdene. Det vart slutt på blide og hyggelege damestemmer som sa "sentralen versego".

Å vera telefolk i farande arbeidslag var eit omflakkande liv. Der var vekependling til arbeidsplassar rundt om i ymse Vestlandsbygder, og heim til familien med helgane.

Bekkjarvik Gjestgiveri i 1976, pensjon i 11 døger kosta 330 kroner. Bekkjarvik Gjestgiveri er dessutan plassen der landets verdensmeister i kokke-VM, Ørjan Johannessen, kjem frå.

Mykje slit og strev var det i mange situasjonar, alle såg ikkje fram til feilrettingsturur på høgfjellet i uver og full snøstorm. Men var du heldig og fekk tak i Gunnar Hjeltnes (banevaktar Fagernut), så hende det at han stoppa tog frå Oslo med ei raud lykt, så me kom oss heim att ut på kvelden. Men det var og mykje moro, og det var eit triveleg og godt miljø der folk hadde omsut for kvarandre.

Ein del kollegaer frå dette telelivet hadde hyggeleg "mimredag" på Vossestølen Hotel, Vossestrand, torsdag 3. september. Og Hallvard'n, som driv hotellet, serverte raspekaker (komler), som gjekk ned "på høgkant".

Hallvard'n på Vossestølen Hotel med lunsjen - fantastisk gode raspekaker (komler).

Frå v.: Odd Himle, Lars Rongve, Alfred Tronsden, Olav Skjelde, Einar Arnetveit, Olav Mørkve, Johannes Nummedal, Jon Norheim, Asbjørn Bystøl og Eirik Hemming Arnetveit.

Fotograf: Kjell Ove Norheim, Voss

SOFUSTANKER

Bryllupsdag er ikke den helt store begivenheten 53 år etter premieren. Men å glemme den går ikke upåttalt hen. Vel to måneder etter dato våknet fruene i harnisk en morgen, etter å ha drømt seg tilbake. Det ble et lite mareritt for Sofusen. At hun selv hadde glemt dagen betydde lite, det var min plikt å huske slikt, klaget hun. Jeg måtte ta en spansk en. -Min kjære due, brislet jeg meg på sengekanten. Jeg har bestilt en 3-dagers opplevelsestur til Røros for oss, men det skulle være en overraskelse. Vauldalen Fjellhotell venter på oss! Hun mildnet betraktelig og ble nesten pen der hun satt på sengekanten med morgenbustet hår i all sin skjønne nakenhet en varm sommermorgenen. Min påmelding til pensjonistenes høsttur reddet situasjonen. Turen ble en braksuksess. Skjebnen står sannelig den djerne bi enkelte ganger. Det ble både busstur, kirkeomvisningstur, natur, kultur, mattur og en liten nedtur. Det siste da kårkallen på fjellgarden vi besøkte, viste fram gamle gårdsredskaper. Til slutt dro han med et flir fram en formidabel tørket oksepeis. Der kom Sofusen til kort.

Fruen har stadig ordet i sin makt. Nettaviser er søppel hevder hun, selv om nyhetene bare er et klikk unna. Det klikket for henne da vi prøvde ut morgenavisen i digital versjon med mus og PC. -Ord må stå på trykk og ikke på skjerm, skal de beholde sin makt og leve også etter klikket. Jeg ble også ordløs da jeg i vanvare klikket på 'Slett', - og borte var de! Bladet vårt uten fargerike sider å bla i, vil fort bli en saga blott om det bare finnes på skjerm. Med et museklikk er det da bare et sekund unna, men milevis fra den gode følelsen av å finne det i postkassen og kunne lese bladet på dosetet eller som kaffekos.

Baksaas er for lengst en saga blott som avgått konsernsjef. Vellykte sjefer har også en fortid. I et intervju i Dagens Næringsliv i sommer fortalte han at i en lystig morgenstund for tretten år siden tapte han i revekrok mot eks-guru Hermansen. Senere ble det kroken på døra for gode Tormod og nøkkel til velstand for den gode Jon Fredrik. Godene går gjerne i arv, og aksjer i egen bedrift gir uttelling. -Det gjelder å tro på seg selv også når

det røyner på, kvitrer fruene når det årlige utbyttet ruller inn på Sofusens konto.

-Kronerulling må til, meddelte min kjære viv en regntung sommermorgen mens speilegget putret lystig i panna sammen med fett flesk. Jeg tenkte umiddelbart på allehånde sommersalg og fikk pengeangst for uhemmet handlerus og kontotapping. Denne gang ei. Det var hennes sosiale medfølelse for fattigfolk i Hellas som slo ut. Når gresk gjeld skal nedbetales, kommer selv lausbikkjene til å sulte, hevdet hun. I tillegg kommer flyktningestrømmen fra Syria og andre herjede land. De trenger penger til mat, klær og ly for å overleve. Vi må dele av våre goder så de ikke drukner eller sulter i hjel underveis til Europas forjettede lande. Speilegget smakte ikke fullt så godt lenger ved tanken. -Vi får gi dem av flesket da, jattet jeg. -Akkurat, sa fruene og ranket ryggen. Alle som har mer enn 100 tusen kroner på bok, bør tvinges til å avgi 10 % av beholdningen til nødhjelp! Rask hoderegning fikk meg til å svette. Det blir mye penger det, prøvde jeg. -Å, Ikke mer enn at du tåler det, kvitterte min pekuniært uforstandige kone, kapitalen står jo likevel i banken til ingen verdens nytte. Og renta er jo nesten null, så du taper heller ikke fremtidig inntekt. Jeg var utmanøvrert. Ingen dum ide, tenkte jeg i mitt stille sinn, og nikket umerkelig til fleskefettet i stekepanna før jeg slikket det i meg.

Telenoret står seg, selv om nysjefen Sigve Brekke ennå ikke har glitret i media, ei heller i kulissene. 189 millioner abonnenter verden over monner når penger skal telles. Aksjekursen har falt en smule ifølge nettet, men ikke mer urovekkende enn børsen for øvrig. Kineserne får skylda som urokråker i børsverdenen. Kråker er imidlertid ganske smarte. Det er kanskje noen spekulasjonstriks på gang?

Hvorfor reagerte vi så sterkt på bildet av den syriske treåringen som lå druknet i flomålet på ei tyrkisk strand? Titt og ofte har vi jo sett bilder og opptak av døde barn etter terror og krigshandlinger i fjerne land, uten å reagere noe særlig. Vi er blitt vant til slike syn på TV-skjermen. Men bildet av lille Aylan var annerledes.

En velkledd guttekropp med nye sko. Han så ut som våre barn, derfor tok vi plutselig alvor et inn over oss, åpnet pungen og strakte ut hjelpende hender til båt-flyktningene. Et enkelt bilde og en tragisk historie åpnet Europas dører uten tanke for problemene som vil følge etter.

Krigsklima og klimakrig er sider av samme sak og har sine paralleller. Kriger, store og små, har verden sett til alle tider. Det synes uunngåelig og vil nok fortsette. Krigsindustrien måtte avvikles i alle land, skulle det bli varig fred i verden. Det ville ta bort krigsprofitten og rikdommen til små og store land som produserer krigsmateriell, som også Norge gjør. Etter en krigsperiode kommer gjenreisning og økonomiske oppgangstider, før en ny krig kommer og river ned. Det er et kretsløp, støttet av religioner, stater og krigsherrer. Tilsvarende med klimakrigen. Uansett tro eller ikke-tro på menneskeskapte klimaendringer, må det restriksjoner til for å redusere forurensningen av naturen og forsemling av livsvilkårene for kommende slekter. Men ingen gir frivillig slipp på sine kortsiktige 'goder' av å forurense. Det er helst 'de andre', som skal slutte å pumpe olje, stenge kullkraftverkene, ikke slippe ut giftig avfall og slutte å bruke havet som søppelplass. Klimaforlik er en økonomisk krig om hvem som skal bære byrdene ved lavere inntekter og høyere priser. -Dystre utsikter, nikket fruene til mine anføtelser, jeg får vel kjøpe et par håndvesker til, før skinnprisene stiger. -Og en gassmaske til hver av oss, foreslo jeg.

Kommunevalget er i boks, og botferdige kirkefolk har fått sine signaler fra folket. I Fylkestinget har noen tinget og fått ny plass. Alt vil vare ved omtrent som før, og løftene glemt om noen år.

Høsten er over oss med løvfall og trekkfugler som flokker seg før avreise til varmere land. Vårt gode liv lever videre, uaktet flyktningestrømmer fra fjerne kriger. Med litt hjertevarme kan vi være rausere og dele vår trygghet og velstand med mennesker i nød. Vi har nok plass å by på, og husvære kan bygges. Vi har evnen, og viljen viser veg.

Sofus

Kringkastingsnettets paradigmaskifte

Fra kabelgrøfter til fjellstasjoner

Prosjektleder Alexander Valen var i sannhet rett mann på rett sted til rett tid. Hovedmålet med min artikkel er å ære den kollegaen som etter min oppfatning har hatt størst betydning for at Kringkastingskontoret i Teledirektoratet klarte omstillingen og fornyingen på en glimrende måte. Valen har passert nitti år, og fortjener en anstendig takk for innsatsen.

Nils Bøe, Bodø/Salten lokalforening

Senderteknikken lå allerede tilgjengelig da Telegrafverket tok spranget fra kabelgrøfter til fjellstasjonstjenesten. De nye tjenester som FM, TV, mobil og radiolinjer krevde høytliggende hovedsenderanlegg i hele landet. Forbindelser mellom disse og telesentrene måtte opprettes. De gamle betjente kringkastingssendere på lang-, mellom- og kortbølger var i ferd med å utspille sin rolle.

Iskald arbeidsplass på Storhogen.

På jobb da kongen åpnet fjernsynet

Jeg var heldig som kom med i denne tjenesten helt fra starten. Min første jobb som teleingeniør fikk jeg på Tryvasshøgda og satt på jobb under kongens åpning av fjernsynet i 1960. Etter dette fikk jeg stilling i Finnmark som Teledirektoratets forlengede arm i fjellstasjonstjenesten. Senere arbeidet jeg som kringkastingsinspektør for Finnmark, Troms og senere Nordland. Til slutt endte jeg i Kringkastingskontoret som overinspektør i driftsgruppen, og sist som leder av kontorets administrasjonsgruppe. Jeg erfarte kontoret, tjenesten og Valen både fra utetjeneste og fra innsiden.

Ledende i Europa

Utbygging av FM tjenesten startet først, tett fulgt av TV, radiolinjer og mobil fra midten av 1950 åra. Norsk teknisk industri fulgte godt med i starten, men fikk dårlig oppfølging av både staten og Televerket (bl.a. Kringkastingskontoret) og ga opp underveis. Denne historien er det ingen som ønsker å følge opp og ble da utelatt i Telenors 150 års historie.

På ett felt klarte Kringkastingskontoret å innta lederposisjon i Europa, nemlig bygging og drift av ubetjente hovedsenderanlegg, omformere og radio-

linjer. Utviklingen i USA og Europa fram til 1960 åra besto av betjente anlegg. Hos oss forsøkte vi oss fram, men Thomas Neumann, som kalte seg utbyggingssjef (senere leder av tjenesten), ble avgjørende for at vi kom på rett spor og at vi lyktes så godt.

Prosjektleder Alexander Valen

Neumann kom fra NRK og ble overført til Telegrafstyret etter at det ble besluttet at Telegrafverket igjen skulle ivareta sender- og programlinjenettet etter krigen. Han fikk ansatt Alexander Valen som var en ener, og kanskje en av få kvalifiserte prosjektledere på den tida, som kunne bygge hovedsenderanleggene i det norske høyfjell under til dels ukjente og krevende utfordringer. Hans bakgrunn var 12 års deltakelse fra utbygging av kraftanlegg i BKK, Forsvarets Anleggsdirektorat, med deltakelse i Canadas teleutbygging og sist Forsvarets bygnings-tjeneste. Det skulle vise seg at det ble mange ukjente utfordringer som måtte løses der anleggene ble plassert.

Bautaer

I denne utbyggingsperioden, fra slutten av femtiårene og fram til Kvitsøy kort-, mellom- og langbølgesendere i nittiårene, ble det bygget en rekke provisoriske hovedsenderanlegg som senere ble permanent fullført i tur og orden. Stasjonsanleggene har i over femti år stått på sine utsatte posisjoner nærmest uten vedlikehold. De er i seg sjøl bautaer, og et bevis på kvaliteten av Valens innsats.

NRK og Telegrafverket

Et hovedproblem var den gang at Teledirektoratet manglet en samlende kultur og kraft som kunne binde sammen

alle faginteressene. Kringkastingskontoret med sin overordnede ledelse, som jeg kjente best, hadde mange små og gode faglige miljøer. Overordnede ledd manglet, med få unntak, inspirerende, visjonære og samlende ledere. Kringkastingskontorets virksomhet lå utsatt til mellom to statsetater, og kontoret måtte balansere mellom to interesser. Vi hadde eget drifts og anleggsbudsjett der NRK betalte kontoret og alle aktiviteter, mens Telegrafverket var med og fellesfinansierte anleggene som ble brukt til eget formål og stamlinjenettet.

Da hovedsendedernet for kringkasting, radiolinjer og omformere var fullført i 1985 var det bygget 43 hovedsenderanlegg, større sentrale omformere og over to tusen mindre for FM og TV. Fellesfinansieringens investeringer var ni milliarder fra NRK og seks milliarder fra Televerket.

Da tekniske ledere fra sentrale nordeuropeiske land ble samlet i Oslo av Kringkastingskontoret, til konferanse og utstilling om teknisk kringkastingsutbygging, lot de seg imponere av våre stasjonsanlegg.

Takk til Valen

Det er ikke mulig å rettferdiggjøre Alexander Valens innsats i en kort artikkel som her. Heldigvis er hans omfattende arkiv med anleggsinformasjon og bilder overlevert Norkring, kontorets arvtaker i ny organisasjon. Valen har også opprettet egen blogg som gjengir deler av hans engasjement.

Jeg håper at rette vedkommende snart takker han for innsatsen på en anstendig måte!

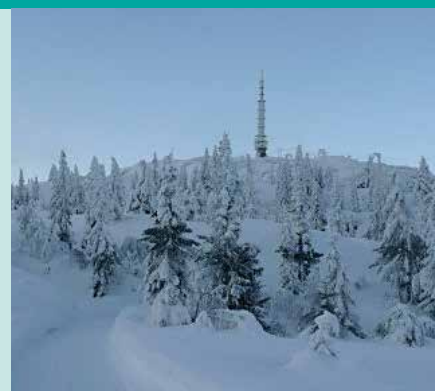

Alexander Valen (øverst i kollasjen) var sentral i utbyggingen av hovedsendere i det norske høyfjellet. Fotokollasj: Knut Dalen

KRINGKASTINGSKONTORET LA GRUNNLAGET

Norkring eier og driver de største senderinstallasjonene for bakkebasert kringkasting i Norge, og tilbyr tjenester basert på både analog og digital teknologi.

Norkring tilbyr drift og overvåking av tjenester og sendernet 24 timer i døgnet fra vårt overvåkingscenter på Fornebu. Med solid erfaring og kunnskap drifter vi et av Europas største nettverk med stor geografisk utstrekning i et land med utfordrende topografi og usikkert klima. Her kan du lese mer: www.norkring.no

SPRÅKET VÅRT

Rolf Bjørn Nylund

Personnavn

Mange har sikkert lurt på hvorfor man ofte glemmer navnene på mennesker som man kjenner godt og er forholdsvis ofte i kontakt med, men likevel kommer på det så snart man ser bildet av dem eller får en beskrivelse med karakteristiske kjennetegn. Antakelig kommer det av at navnet bare i unntakstilfelle er beskrivende for bæreren av navnet, og at det kanskje er derfor mange har fått tilnavn, som også er blitt stående som offisielle. Langt tilbake i tid fikk barnet et navn som rommet ønske om verdifulle egenskaper. I naturen fant man ord som *bjørn*, *ulv* og *stein*, og dermed hadde man solide **gutenavn**, det vil si at de da ville få egenskaper som henholdsvis *styrke*, *hurtighet*, *hardhet* og *motstandskraft*.

Jentebarn skulle bli kvinner med helt andre oppgaver enn menn og trengte andre egenskaper - når vi ser på navneskikker tilbake i tid. Først de som ærer den hedenske norrøne gudeverden: **-dis**, **Gud-** og **Ås-** : Frøydis, Gudny, Åshild. Navn som ender på **-frid**, f.eks. Astrid og Ragnfrid, beskriver *skjønnhet*. *De gode* og *kjærlige* kommer til uttrykk i **Unni** og **Torunn**. Her står guden **Ing** for *beskyttelse*, *vern*: **Björg**(hild), Ingebjörg, Ingeborg.

Visdom og *kunnskap* uttrykkes både i guttenavn og jentenavn. **Rune** og **Dagrun** er to eksempler.

Men også *kampmot*, *makt*, *styrke* og *dristighet* finner vi igjen i de gamle nordiske navnene - hos begge kjønn, som Hildegunn, Herdis og Gunnhild - og Gunnar, Herbert, Harald og Magne. Navnegruppen som beskriver *krigsutstyr* og *våpen*, er rikholdig. Brynhild, Kjellaug og Oddny, og Brynjar, Kjell og Odd viser og at brynje, hjelm og spyd(-spiss) var viktig for begge kjønn.

Går vi tilbake til **urnordisk**, i synkoptiden, perioden før og litt etter 500-tallet, og studerer navn som var risset inn i runesteiner, kunne de se slik ut, omformet fra runer til latinske bokstaver: HarjawaldaR, ('en som har velde') eller AiwarakiaR ('den alltid mektige'). I dag er de knapt gjenkjennbare; vi skriver henholdsvis Harald og Eirik.

Olav, Rolf og Steinar ville se slik ut på runesteiner: AnulaibaR ('forfar + etterkommer'), HroduwulafaR ('berømt ulv') og StainawrijaR. Bare det siste navnet kan vi i dag kjenne igjen som et forsatt mye brukt guttenavn: Steinar. I synkoptiden falt lyder og stavinger bort, ordene ble trukket sammen til kanskje bare en tredel, og allerede for tusen år siden ble bl. a. disse fem navnene skrevet nesten slik som i dag.

Etter som tiden gikk og kunnskapen om **det gamle språket** ble borte, ble det mange sammensetninger med norrøne navn som ikke alltid passet sammen. Guttenavnet **Hallstein** består av to ord som begge betyr stein. Hvis Hallstein f.eks. har etternavnet Grytting og slumpe til å bo i Gratangen, vil det altså si at *Stein-Stein Steinsen* bor i *Steinfjorden*. (Av norrønt grjotr=stein)

Både Gunn og Hild er navn som er mye brukt. De kan også settes sammen som **Hildegunn** eller **Gunnhild**. Begge navneleddene betyr *strid* eller *kamp*: StridStrid eller KampKamp.

Halvdan går ikke riktig så langt, det navnet betyr 'bare' *halv dag*.

Siden navn bare er en etikett og ikke sier noe om personen som bærer navnet, har det vært vanlig å gi tilnavn, både med negativ og positiv valør. De norske kongene fra og med Harald *Hårfagre* fikk tilnavn som satte dem i bås. Harald *Hardråde*, hans sønn Olav *Kyrre*, sønnesønn Magnus *Barfot*, Sigurd *Jorsalfare*, Harald *Blåtann*, Sigurd *Syr* er eksempler. Tilnavnet til de to første Harald-ene er vel selvforklarende. Kyrr(e) betyr stille, rolig, mild, og Olav fikk tilnavnet fordi han ikke førte kriger i sin regjeringstid. Han skapte handelsforbindelser og var opptatt av boklige sysler; han kunne visstnok både lese og skrive. (Mange undret seg vel i mars 2014 da ekstrempværet som raste over de nordlige delene av landet med en voldsom kraft, fikk navnet «KYRRE». Snakk om språkhistorisk bomskudd av Meteorologisk Institutt!)

Tilnavnet Barfot eller Berføtt fikk Olavs sønn Magnus fordi han gikk med bare legger. Sigurd reiste på pilegrimsferd til Jorsal, som var det norrøne navnet på Jerusalem. Adjektivet 'blå' kunne også bety 'svart' på gammelnorsk, så Harald hadde nok kommet seg fortest mulig til tannlege og fått ny tann kanskje av porselen om han hadde levd i dag. Sigurd var opptatt av jordbruk, og samtiden ville ha det til at han rotet i jorda slik som grisen gjør med trynet sitt. Syr betyr altså 'gris'.

Navneskikk hos de gamle romerne var slik at fikk en familie flere enn fire barn, kunne de finne på å nummerere dem: quintus, sextus, septimus: nummer 5, 6 og 7. Vi har i et tidligere nummer av *Telepensionisten* vist hvordan folk pyntet seg med latinske navn. Ett eksempel her også: *Studiosus Petter Pettersøn Dassius* kjenner vi bedre som dikterpresten Petter Dass. (1647-1707).

(Dass er en forkortelse for Dundas og betyr Sørås. Etternavnet til presten må altså ikke forveksles med dass i betydningen do. Det er tysk og het opprinnelig *das Hauschen*, det lille huset, vetlehuset. Etter hvert falt Hauschen bort, og bare den bestemte artikkelen *das* ble stående igjen og brukes mest i dag når det ujevnlige, men nødvendige «hus», står for seg selv ute: utedass.)

Fantasien kjenner ingen grenser, ambisjonene hos foreldrene kan være enorm på barnets vegner, og **navneloven** tillater det meste. I dag kan navn på barnet være rein egotripp fra foreldre, kan det se ut som. Noen bytter ut sine opprinnelige navn med et som gir uttrykk for **liden-skap**, f.eks. innenfor fotball. Jentenavnet Yneva er ett eksempel. Yneva?? *You never walk alone, vell!*

En persons navnedag er den dagen som ifølge almanakken er tilegnet personens fornavn, dvs. at hver eneste dato, unntatt 1. januar, er knyttet til et personnavn. Mange er veldig flinke til å finne påskudd til **å feire**, så hvorfor ikke feire navnedag og?

Feir ikke med måte!

Heder og ære til telegrafdamene på Lillehammer

Kirsten "Kiri" Eriksen arbeidet i Telegrafverket fra 1939 til 1955. I mai mottok hun Regjeringens minnemedalje for sin innsats under krigen. Sammen med fire andre damer på Lillehammer rikstelefon formidlet hun viktig informasjon til motstandsbevegelsen.

Hans Olav Haugen, Lillehammer lokalforening

Åttende mai er en merkedag for å hedre veteraner fra andre verdenskrig og frem til dagens internasjonale operasjoner. Det omfatter alle som har stått på vakt og bidratt til å trygge landet. Årets markering ble holdt på Jørstadmoen på Lillehammer.

Ett øre på hver finger

På Lillehammer Telegrafstasjon hadde Milorg greid å bygge opp et sambandsnett for hele Gudbrandsdalen, basert på pålitelige folk.

Telefondamene på rikstelefonentralen var meget nyttige på flere måter. Muligheten til å lytte på nazister og tyskere ble flittig benyttet, de som drev denne "sporten" var Kirsten "Kiri" Eriksen, Astrid Tønsager, Vesla Lilletøyen, Esther Blikseth og Esther Trondsen. De kjente igjen stemmene på hjemmefrontlederne, og kunne dermed passe på at de ikke kom inn på linjer avlyttet av tyskerne. Telefondamene lærte også bort hvordan de kunne oppdage om de ble avlyttet. Det ble sagt i ettertid at samtidig som de betjente snorer og lytteknapper, så hadde de ett øre på hver finger.

Høytidelig markering

Den 8.mai i år inviterte sjefen for Base

Jørstadmoen til høytidelig minnemarkering av 70 årsdagen for frigjøringen av Norge. Dagen startet med et historisk foredrag om krigsårene og frigjøringsdagene ved generalmajor Ole Rønning fra Fåberg. Feltprest Oberst Arne Sviloson holdt dagens andakt og fenrik Håvard Jubskås holdt soldatens tale. Deretter holdt nestkommanderende for Cyber forsvaret, brigader Kurt Pedersen, tale til alle fremmøtte gjester, og inviterte så til spisesalen for medaljeoverrekkelser og festlunsj.

Regjeringens representant, statsråd Vidar Helgesen, overrakte Regjeringens minnemedalje. Den kan tildeles alle norske og utenlandske militære og sivile som anerkjennelse for innsats under andre verdenskrig.

Uforglemmelig dag

Kirsten "Kiri" Eriksen er den eneste igjen av de fem telefondamene på Lillehammer, og det var en stolt dame som gikk frem til statsråden og fikk tildelt sin velfortjente medalje.

Statsråd Helgesen sa disse ordene under overrekkelsen: «Kirsten "Kiri" Eriksen får tildelt sin medalje for sivil innsats. Eriksen arbeidet under krigen på Telegrafan, en

Kirsten (signatur Kiri) Eriksen ble tatt i mot av brigader Kurt Pedersen på Jørstadmoen Lillehammer.

svært viktig kommunikasjonssentral i krigsårene. Eriksen lyttet på angivere og tyskere og gav informasjon videre til de som drev motstandsarbeid. Hun var også med på å bringe ut illegale aviser og mat til folk som lå i dekning. Ved en anledning var hun direkte involvert i å varsle og bringe milorgmannen Erling Storrusten i sikkerhet, mens Gestapo satt hjemme hos ham og ventet på at han skulle komme hjem.»

Dette ble en stor og uforglemmelig dag for "Kiri", og det vanket mange hjertelige gratulasjoner i etterkant av seremonien.

Telefondamene som lyttet på fienden: Fra venstre Esther Trondsen, Esther Blikseth, Astrid Tønsager og Vesla Lilleøyen

Kirsten Eriksens fire kolleger fra rikstelefonentralen på Lillehammer.

Strilelandet utenfor Bergen

Inge Vabø i Fornebu lokalforening er utflyttet bergenser. Her forklarer han litt om stril og strilelandet.

Hvor kommer navnet *stril* og *strilelandet* fra? Hva ordet *stril* kommer fra, er noe uklart. Det er sannsynlig et gammelt uttrykk. Sagaen forteller om en høvding ved navn Steingrim Stryl som levde på 1200-tallet. Han skal blant annet ha gitt kongnavnet til Håkon Håkonson i Bergen i 1240. Håkon Håkonson var konge i Norge da landet var på sitt mest omfattende i utstrekning (også kalt *Norgesvelde*).

Stryl kan ha hatt samme «navnerot» som *strid* og kan være et uttrykk for stahet og *stridslyst*. Man må ha disse egenskapene

for å overleve i det barske landskapet på Vestlandskysten utenfor Bergen. Områdene som betegnes som *strilelandet*, ligger i Midt- og Nordhordland.

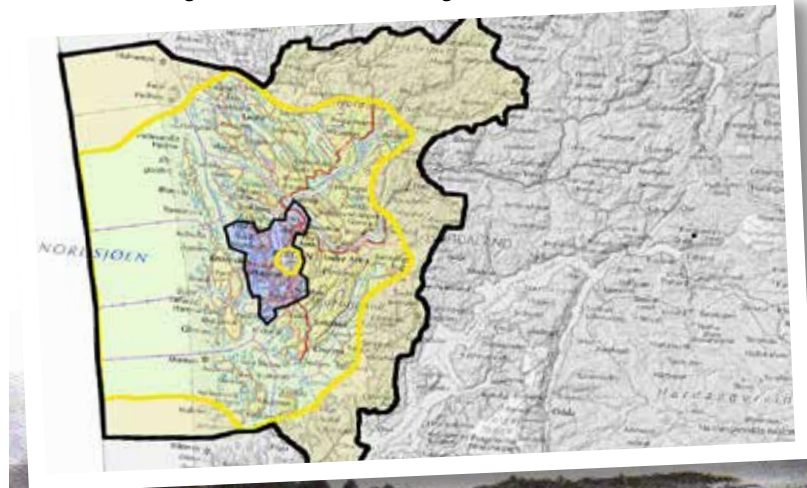
En annen forklaring av ordet *stril*, er at det kommer fra det gammelnorske ordet «*strel*» som betyr *grå* eller *blankslitt*. Slik kan jo *strilelandet* også se ut når regn- og gråværet setter inn hver høst.

Folk som levde i Strilelandet dyrket jorden sin på de små jordlappene de hadde til rådighet, og de som bodde helt ute ved tkysten, supplerte «matauken» sin med å fiske.

Det var forskjellige typer stiler: *Innlandsstriler* og *havstriler*. Innlandsstrilene ble også kalt *kipestriler* eller *fjordstril*. Hadde de overskudd av matproduksjon, dro de inn til Bergen for å selge sine produkter. De solgte kjøtt, melkeprodukter og poteter til bergenserne. De hadde vanligvis en *kipe* på ryggen der de hadde produktene som de skulle selge. Derfor ble de også kalt *kipestriler*.

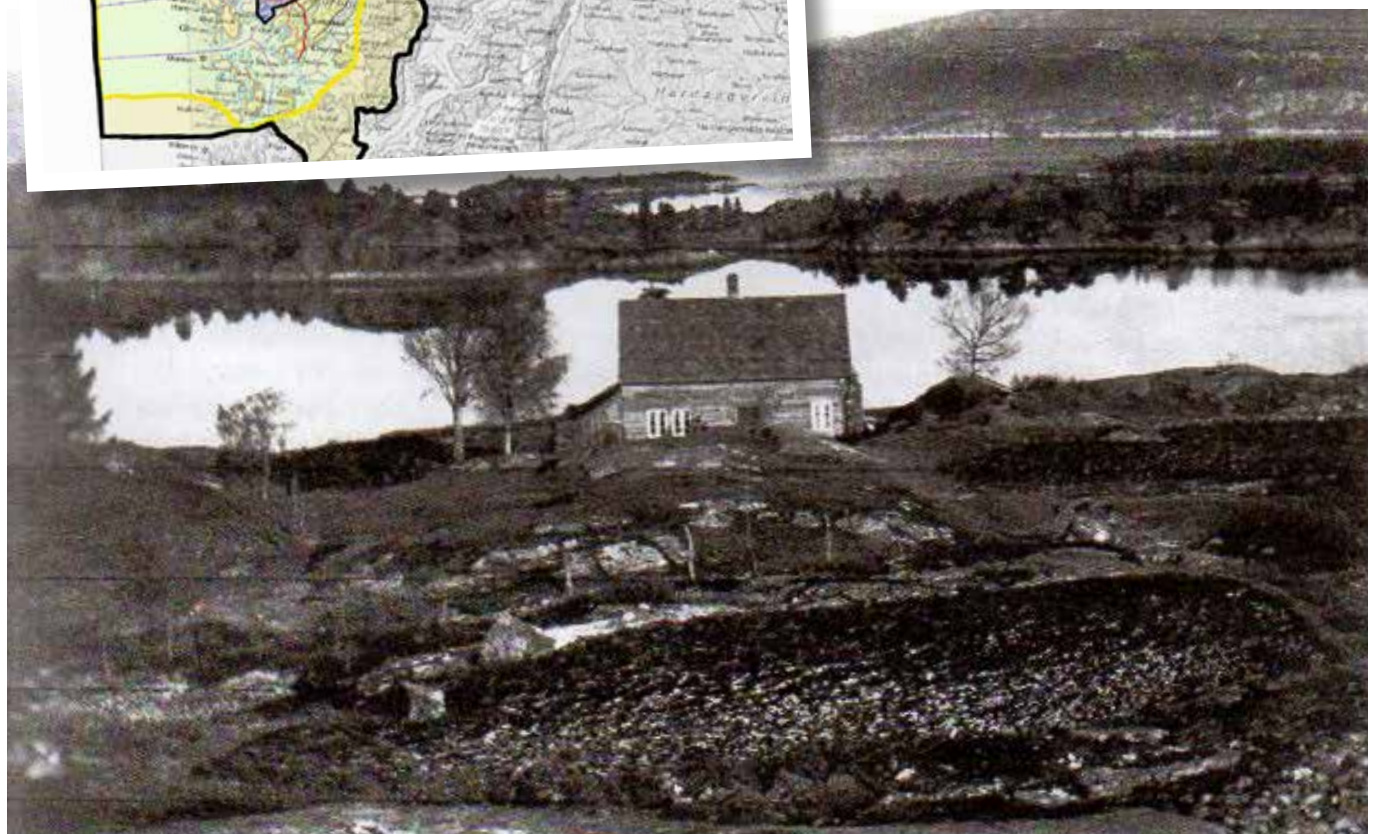
Havstrilene ble også kalt *fiskestriler*. De hadde litt høyere status enn innlandsstrilene og var en del bedre økonomisk stilt på grunn av fisket de drev med ute i havet (Nordsjøen).

Kartet viser hvor «grensene» for Strilelandet gikk

Å bli kalt *stril*, er ikke lenger noe nedsettende som det ofte var i «gamle dager». Etter at oljen ble funnet like utenfor «stuedøren» av Midt- og Nordhordland, er det ikke lengre «småkårsfolk» som bor i denne del av landet.

Et typisk småbruk på Strilelandet ved kysten nord for Bergen.

Jon Fredrik Baksaas ut og Sigve Brekke inn

Etter 13 år i sjefsstolen overlater Jon Fredrik Baksaas Telenor til Sigve Brekke.

Sigve Brekke har spilt en avgjørende rolle i etableringen av Telenor-konsernet som en av verdens ledende mobiloperatører. Under Brekkes ledelse har antall abonnenter i Asia steget med over 100 millioner.

Han ble formelt konsernsjef fra midten av august i år, og overtok selskapet med en omsetning på godt og vel 30 milliarder for andre kvartal i år.

Jon Fredrik Baksaas har ikke tenkt å bli pensjonist.

Riktignok vil han bruke mer tid til familien, men han vil samtidig fortsette som rådgiver for styret til utgangen av 2016. Han skal også sitte som styreleder i GSMA, mobiloperatørenes globale industriorganisasjon.

FORBUNDSLEDER	Arne Jenssen	Kirkvollen 19 B	7048 Trondheim	907 43 556	arn-je@online.no
NESTLEDER	Roy Knag Jæger	Hopshavn 27	5307 Ask	915 38 870	roykna-j@online.no
SEKRETÆR	Tore Andli	Dagaliveien 31	0783 Oslo	913 98 001	to-a@online.no
KASSERER	Finn Egil Elster	Sofienberggata 2 B	0551 Oslo	913 21 672	feelster@online.no
STYREMEDL.	Marie Birgitte Aashagen	Nedre Flatåsveg 170	7099 Flatåsen	971 29 908	aashage@online.no
	" Einar Nymo	Dampsagveien 5A	2004 Lillestrøm	916 17 467	nymeinar@gmail.com
	" Truls Erik Langeggen	Pilestredet park 1	0176 Oslo	900 29 271	lang-t@online.no
	" Ingvar Kallevik	Astrids vei 31	4633 Kristiansand	901 65 520	ingsikal@online.no
	" Mette Johanne Hummelvoll	Oppsal Terrasse 2	0686 Oslo	905 14 798	m-joh-hu@online.no
REVISOR 1	Kåre Johansen	Svenskerud 105	3408 Tranby	901 84 857	khj@online.no
REVISOR 2	Kirsten Næss	Ramstad Terrasse 5	1405 Langhus	901 94 586	kinass@online.no
REDAKTØR	Gunhild Skoglund	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@frisurf.no
TELEPENJONISTEN					
TEKNISK ANSVARLIG FOR telepensjonistene.no	Kjell Engen	Einerbakken 5	2827 Hunndalen	916 43 027	kjellengen@online.no

**Telepensjonistenes Landsforbund • Post- og besøksadresse: Snarøyveien 30, sone M1A, 1331 Fornebu
E-post: kon.telepensjonistene@telenor.com • www.telepensjonistene.no**

Tur langs Telegrafruta

En ny historisk vandrerute over Saltfjellet er nettopp åpnet. En interessant historie gir bakgrunn for vandringsruten.

Utviklingen av fiskeriene i Nord-Norge på 1800-tallet krevde raskere og bedre kommunikasjon, noe som den nyutviklede telegrafstasjonen kunne tilfredsstille. I 1860-årene ble en telegraflinje satt opp, fra Bjellånes i Dunderlandsdalen til Russånes i Saltfjeldalen. Alle som hadde behov for å krysse Saltfjellet på en trygg måte gikk langs Telegraflinja. Den første tiden ble ruta mye brukt av rullere som søkte arbeid i Sulitjelma eller i gruvene i Rana.

Linja hadde behov for tilsyn og vedlikehold, så på slutten av 1800-tallet ble der derfor satt opp flere telegrafstasjoner som gav husly for tilsyns- og vedlikeholdsarbeidere. To av disse er fortsatt i bruk som turistforeningshytter, Krukki og Midtistua. I dag ligger også Saltfjellstua og Bjellåvasstua langs telegrafruta.

Kilde: dnt.no

Krukkstua gir mulighet for overnatting. Fotograf: Tormod Steen

Er du på flyttefot?

Husk å melde adresseendring til din lokalforening så får du tilsendt Telepensjonisten til rett adresse.

Felles nummer til legevakt

1. september i år ble det innført et felles legevakt-nummer for hele Norge. Uansett hvor i landet du befinner deg, skal du nå ringe «116117» for å komme til legevakten.

– Når du ringer det nye nummeret «116117» kommer du normalt til den legevaktsentralen som er nærmest der du befinner deg, sier Helsedirektoratets prosjektleder for innføringen av Nasjonalt legevaktnummer, Terje Olav Øen.

Hvis legevakten der du er i øyeblikket for eksempel skulle være nattestengt, kobles du automatisk videre til en større sentral. Hensikten med den nye ordningen er at alle skal ha ett nummer å forholde seg til uansett hvor man er i landet.

Dette gjør det enklere for personer på reise. Det «uvanlige» nummeret 116117 kommer fra bestemmelser i EU. Etter hvert skal dette nummeret også gjelde i hele Europa, Norge er tidlig ute med å implementere ordningen.

Husk at ved øyeblikkelig hjelp skal man fortsatt ringe nødnummer 113.

Kilde: online.no

Televerket gjennom tidene og inn i Facebook

Visste du at over 1900 medlemmer med interesse for Televerket/Telenor møtes på Facebook? Hvis du er interessert i gamle bilder, nye bilder, "gamle" kollegaer, dele dine synspunkter eller hva det måtte være, så ta en titt på siden.

Er du ikke bruker av Facebook så er det en enkel sak å registrere seg, og dermed kan du ta del i fellesskapet. Gruppen heter Televerket gjennom tidene.